

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. birželio 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo — 54 straipsnis ir 55 straipsnio 1 dalies a punktas — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — 50 straipsnis — Principas ne bis in idem — Leidimas vykdyti kaltinamojo baudžiamąjį persekiojimą valstybėje narėje po to, kai kitoje valstybėje narėje jam iškeltą baudžiamąją bylą prokuratūra nutraukė neatlikusi išsamaus tyrimo — Bylos neišnagrinėjimas iš esmės“

Byloje C-486/14

dėl *Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo apeliacinis apygardos teismas, Vokietija) 2014 m. spalio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2014 m. lapkričio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Piotr Kossowski,

dalyvaujant:

Generalstaatsanwaltschaft Hamburg,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurių sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. L. da Cruz Vilaça ir F. Biltgen, teisėjai E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Prechal (pranešėja), C. Vajda, S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. rugsėjo 29 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- P. Kossowski, atstovaujamo advokatės I. Vogel,
- *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg*, atstovaujamos L. von Selle ir C. Rinio,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos F.-X. Bréchet, D. Colas ir C. David,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. de Ree,

* Proceso kalba: vokiečių.

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, J. Sawicka ir M. Szwarc,
 - Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos L. Christie, padedamo baristerio J. Holmes,
 - Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos R. Balzaretto,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos W. Bogensberger ir R. Troosters,
- susipažinęs su 2015 m. gruodžio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos ir 1995 m. kovo 26 d. įsigaliojusios Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9, toliau – KŠSĮ) 54 ir 55 straipsnių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 50 straipsnio ir 52 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, Vokietijoje iškeltą Piotr Kossowski (toliau – kaltinamasis), kaltinamam 2005 m. spalio 2 d. šios valstybės narės teritorijoje padarius nusikalstamas veikas, kvalifikuojamas kaip sunkus turto prievartavimas ir plėšimas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Chartija

- 3 Chartijos 50 straipsnis „Teisė nebūti du kartus teisiama ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką“ suformuluotas taip:

„Niekas negali būti antrą kartą teisiama ar baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą.“

KŠSĮ

- 4 KŠSĮ buvo sudaryta siekiant užtikrinti 1985 m. birželio 14 d. Šengene pasirašyto susitarimo tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (OL L 239, 2000, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9) įgyvendinimą.
- 5 KŠSĮ 54 ir 55 straipsniai įtraukti į jos III antraštinės dalies 3 skyrių „*Ne bis in idem* principo taikymas“. KŠSĮ 54 straipsnyje numatyta:

„Asmuo, kurio teismo procesas vienoje Susitariančiojoje Šalyje yra galutinai baigtas, už tas pačias veikas negali būti persekiojamas kitoje Susitariančiojoje Šalyje, jei jau paskirta bausmė, ji jau įvykdyta, faktiškai vykdoma arba pagal nuosprendį priėmusios Susitariančiosios Šalies įstatymus nebegali būti vykdoma.“

6 KŠSĮ 55 straipsnyje nustatyta:

„1. Susitariančioji Šalis, ratifikuodama, priimdama arba patvirtindama šią Konvenciją, gali pareikšti, jog 54 straipsnis jos nesaisto vienu ar daugiau iš šių atvejų:

- a) jei veikos, dėl kurių kitose valstybėse buvo priimtas nuosprendis, visos arba iš dalies buvo padarytos jos teritorijoje; tačiau pastaruoju atveju ši išimtis netaikoma, jei veikos iš dalies buvo padarytos Susitariančiosios Šalies, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, teritorijoje;

<...>

4. Išimtis, dėl kurių buvo pateikta deklaracija pagal šio straipsnio 1 dalį, netaikomos tais atvejais, kai atitinkama Susitariančioji Šalis dėl tų pačių veikų prašo kitą Susitariančiąją Šalį pradėti baudžiamąjį persekiojimą arba sutinka išduoti atitinkamą asmenį.“

7 Ratifikuodama KŠSĮ, Vokietijos Federacinė Respublika, vadovaudamasi jos 55 straipsnio 1 dalimi, padarė tokią išlygą dėl KŠSĮ 54 straipsnio (*BGBI.* 1994 II, p. 631):

„[KŠSĮ] 54 straipsnis nesaisto Vokietijos Federacinės Respublikos

- a) jei veika, dėl kurios kitoje valstybėje buvo priimtas nuosprendis, visa arba iš dalies buvo padaryta jos teritorijoje <...>“

Protokolas dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą

8 Į Sąjungos teisę KŠSĮ buvo įtraukta prie ES sutarties (redakcija iki Lisabonos sutarties) ir EB sutarties Amsterdamo sutartimi pridėtu Protokolu (Nr. 2) dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą (OL C 340, 1997, p. 93) ir priskirta prie šio protokolo priede apibrėžto Šengeno *acquis*. Pagal šį protokolą trylikai valstybių narių leista glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje Šengeno *acquis* taikymo srityje.

Protokolas (Nr. 19) dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos [integruoto] Šengeno *acquis*

9 Pagal prie Lisabonos sutarties pridėtą Protokolą (Nr. 19) dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos [integruoto] Šengeno *acquis* (OL C 83, 2010, p. 290) 25 valstybėms narėms leista Sąjungos teisinės ir institucinės sistemos pagrindu glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti tose srityse, kurias apima Šengeno *acquis*. Šio protokolo 2 straipsnyje nustatyta:

„Šengeno *acquis* taikoma [taikomas] 1 straipsnyje nurodytoms valstybėms narėms, nepažeidžiant 2003 m. balandžio 16 d. Stojimo akto 3 straipsnio ir 2005 m. balandžio 25 d. Stojimo akto 4 straipsnio. Taryba pakeis Šengeno susitarimais įsteigtą Vykdomąjį komitetą.“

Lenkijos teisė

10 *Kodeks postępowania karnego* (Baudžiamojo proceso kodekso) 327 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Galutinai nutrauktas ikiteisminis tyrimas dėl asmens, įtariamo padarius nusikalstamą veiką, gali būti atnaujintas prokuroro <...> nutarimu, paaiškėjus naujoms esminėms aplinkybėms ar įrodymams, kurie nebuvo žinomi vykstant ankstesnei procedūrai. <...>“

11 Šio kodekso 328 straipsnyje nustatyta:

„1. Generalinis prokuroras gali panaikinti nutarimą galutinai nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl asmens, įtariamo padarius nusikalstamą veiką, jei nustato, kad ikiteisminis tyrimas nutrauktas nepagrįstai <...>

2. Praėjus šešioms mėnesiams nuo nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą įsigaliojimo generalinis prokuroras gali panaikinti ar pakeisti šį nutarimą ar jo motyvus tik įtariamojo naudai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 12 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Staatsanwaltschaft Hamburg* (Hamburgo prokuratūra, Vokietija) kaltina P. Kossowski tuo, kad 2005 m. spalio 2 d. Hamburge (Vokietija) jis padarė nusikalstamas veikas, kurios pagal Vokietijos baudžiamąją teisę kvalifikuojamos kaip sunkus turto prievartavimas ir plėšimas. Padaręs šias veikas kaltinamasis paspruko su nukentėjusiajam pagrindinėje byloje priklausiusiu automobiliu. Hamburge dėl kaltinamojo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas.
- 13 2005 m. spalio 20 d. Lenkijos pareigūnai, atlikdami kelių eismo kontrolę Kolobžege (Lenkija), sustabdė kaltinamojo vairuojamą transporto priemonę ir sulaukė kaltinamąjį, kad šiam galėtų būti įvykdyta Lenkijoje kitoje byloje paskirta laisvės atėmimo bausmė. Išsiaiškinusi informaciją apie kaltinamojo vairuotą transporto priemonę, *Prokuratura Rejonowa w Kolobrzegu* (Kolobžego apylinkės prokuratūra), remdamasi Lenkijos baudžiamojo kodekso 282 straipsniu, pradėjo dėl jo ikiteisminį tyrimą dėl kaltinimo sunkiu turto prievartavimu ir plėšimu, remiantis 2005 m. spalio 2 d. Hamburge padarytomis veikomis.
- 14 *Pokuratura Okręgowa w Koszalinie* (Košalino apygardos prokuratūra, Lenkija) pateikė teisinės pagalbos prašymą Hamburgo prokuratūrai ir paprašė pateikti tyrimo bylos medžiagos kopiją. Ši kopija buvo perduota 2006 m. rugpjūčio mėn.
- 15 2006 m. gruodžio mėn. Kolobžego apylinkės prokuratūra persiuntė savo 2006 m. gruodžio 22 d. nutarimą nutraukti kaltinamojo baudžiamąją bylą nesant pakankamai duomenų.
- 16 Toks nutarimas motyvuotas tuo, kad kaltinamasis atsisakė duoti parodymus, o nukentėjusysis ir vienas netiesioginis liudytojas gyvena Vokietijoje, todėl jų nebuvo galima apklausti per ikiteisminį tyrimą ir taip patikrinti iš dalies netikslių ir prieštaringų nukentėjusiojo teiginių.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad iš informacijos apie apskundimo galimybes, pridėtos prie nutarimo nutraukti baudžiamąją bylą, matyti, kad suinteresuotieji asmenys turėjo teisę paduoti skundą per septynias dienas nuo šio nutarimo įteikimo. Nenustatyta, kad nukentėjusysis pagrindinėje byloje būtų pateikęs skundą.
- 18 2009 m. liepos 24 d. Hamburgo prokuratūra išdavė dėl kaltinamojo Europos arešto orderį po to, kai jau 2006 m. sausio 9 d. jos teikimu *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgo apylinkės teismas) buvo išdavęs dėl jo nacionalinį arešto orderį. 2009 m. rugsėjo 4 d. raštu Lenkijos Respublikos buvo paprašyta išduoti kaltinamąjį Vokietijos Federacinei Respublikai. 2009 m. rugsėjo 17 d. *Sąd Okręgowy w Koszalinie* (Košalino apygardos teismas, Lenkija) sprendimu Europos arešto orderį buvo atsisakyta vykdyti, nes Kolobžego apylinkės prokuratūros nutarimą nutraukti baudžiamąją bylą šis teismas pripažino galutiniu, kaip tai suprantama pagal Baudžiamojo proceso kodeksą.
- 19 2014 m. vasario 7 d. kaltinamasis, vis dar ieškomas Vokietijoje, buvo sulaukytas Berlyne (Vokietija). 2014 m. kovo 17 d. Hamburgo prokuratūra dėl jo priėmė kaltinamąjį aktą. *Landgericht Hamburg* (Hamburgo apygardos teismas, Vokietija) atsisakė nagrinėti kaltinamojo bylą teisiamajame posėdyje, laikydamasis nuomonės, kad baudžiamoji byla nutraukta, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį,

Kolobžego apylinkės prokuratūros nutarimu nutraukti baudžiamąjį persekiojimą. 2014 m. balandžio 4 d. šis teismas panaikino dėl kaltinamojo išduotą arešto orderį ir šis buvo paleistas iš laikino sulaikymo vietos.

- 20 Hamburgo prokuratūra apskundė šį sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; šis teismas mano, kad, remiantis taikytina Vokietijos teise, surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių kaltinamojo kaltę, todėl galima perduoti bylą nagrinėti teisiama jame posėdyje *Landgericht Hamburg* (Hamburgo apygardos teismas) ir jame išnagrinėti kaltinamąjį aktą, nebent tai prieštarautų KŠSĮ 54 straipsnyje ir Chartijos 50 straipsnyje įtvirtintam principui *ne bis in idem*.
- 21 Šiuo atžvilgiu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar tebegalioja Vokietijos Federacinės Respublikos pagal KŠSĮ 55 straipsnio 1 dalies a punktą padaryta išlyga. Jeigu ši išlyga būtų pripažinta galiojančia, nagrinėjamoje byloje negalėtų būti taikomas principas *ne bis in idem*, nes kaltinamajam inkriminuojama veika buvo padaryta Vokietijos teritorijoje, o Vokietijos teisėsaugos institucijos taip pat neprašė Lenkijos institucijų pradėti baudžiamojo persekiojimo, kaip numatyta KŠSĮ 55 straipsnio 4 dalyje.
- 22 Jeigu ši išlyga būtų pripažinta negaliojančia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į tai, kad Vokietijoje ir Lenkijoje persekiojama už tą pačią veiką, kelia klausimą, ar galima pripažinti, kad Kolobžego apylinkės prokuratūros nutarimu kaltinamojo procesas buvo „galutinai baigtas“, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį, arba kaltinamasis buvo „galutinai išteisintas“, kaip numatyta Chartijos 50 straipsnyje. Jo nuomone, pagrindinė byla skiriasi nuo bylos, kurioje buvo priimtas 2014 m. birželio 5 d. Sprendimas *M (C-398/12, EU:C:2014:1057)*, nes prieš priimant 2006 m. gruodžio 22 d. nutarimą nutraukti baudžiamąją bylą nebuvo atliktas išsamus tyrimas. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl to, ar norint pripažinti šį nutarimą galutiniu, turi būti įvykdytos tam tikros pareigos dėl nubaudimo už neteisėtus veikas.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo apeliacinis apygardos teismas, Vokietija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar susitariančiųjų šalių ratifikuojant KŠSĮ padarytos išlygos pagal KŠSĮ 55 straipsnio 1 dalies a punktą – konkrečiai kalbant, [išlyga dėl KŠSĮ 54 straipsnio] – tebegalioja po to, kai Šengeno *acquis* buvo integruotas į Sąjungos teisės sistemą [Protokolu (Nr. 2) dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą], perimtu [Protokolu (Nr. 19) dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos [integruoto] Šengeno *acquis*]; ar šios išlygos yra Chartijos 50 straipsnio proporcingi apribojimai, kaip jie suprantami pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį?

2. Jeigu atsakymas būtų neigiamas, ar KŠSĮ 54 straipsnyje ir Chartijos 50 straipsnyje įtvirtintas principas *ne bis in idem* aiškintinas taip, kad juo draudžiamas kaltinamojo baudžiamasis persekiojimas valstybėje narėje, šiuo atveju Vokietijoje, jei kitoje valstybėje narėje, šiuo atveju Lenkijoje, prokuratūra, nenustačiusi baudinio pobūdžio įpareigojimų ir neatlikusi išsamaus tyrimo, remdamasi faktiniais pagrindais nutraukė baudžiamąją bylą dėl jo, nesant pakankamai duomenų, pagrindžiančių kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, ir byla gali būti atnaujinta tik paaiškėjus naujoms esminėms aplinkybėms, tačiau tokių naujų aplinkybių nagrinėjamu atveju nėra?“

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 24 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šis prašymas pagrįstas SESV 267 straipsniu, o pateikti klausimai susiję su KŠSĮ, t. y. konvencija, patenkančia į ES sutarties (iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo taikyta redakcija) VI antraštinės dalies taikymo sritį.

- 25 Šiuo klausimu neginčytina, kad SESV 267 straipsnyje numatyta sistema taikytina Teisingumo Teismo jurisdikcijai priimti prejudicinius sprendimus pagal iki 2014 m. gruodžio 1 d. galiojusį ES 35 straipsnį, atsižvelgiant į šioje nuostatoje numatytas sąlygas (2014 m. gegužės 27 d. Sprendimo *Spasic*, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 43 punktą).
- 26 Iš 1999 m. gegužės 1 d. *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL L 114, 1999, p. 56) paskelbto pranešimo dėl Amsterdamo sutarties įsigaliojimo datos matyti, kad Vokietijos Federacinė Respublika padarė pareiškimą pagal ES 35 straipsnio 2 dalį, kuriuo ji pripažino Teisingumo Teismo jurisdikciją nagrinėti bylas remiantis ES 35 straipsnio 3 dalies b punkte numatyta tvarka.
- 27 Šiomis aplinkybėmis vien tai, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neminimas ES 35 straipsnis, o nurodomas tik SESV 267 straipsnis, negali lemti Teisingumo Teismo jurisdikcijos atsakyti į *Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg* (Hamburgo apeliacinis apygardos teismas) klausimus nebuvimo (šiuo klausimu žr. 2014 m. gegužės 27 d. Sprendimo *Spasic*, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 45 punktą).
- 28 Iš pirmiau pateiktų argumentų aišku, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į pateiktus klausimus.

Dėl prejudicinių klausimų

- 29 Pateiktais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, pirma, ar Vokietijos Federacinės Respublikos pagal KŠSĮ 55 straipsnio 1 dalies a punktą padarytas pareiškimas tebegalioja ir, antra, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, ar tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, teismo procesas dėl kaltinamojo buvo galutinai baigtas, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį ir Chartijos 50 straipsnį.
- 30 Kadangi klausimas dėl galimo KŠSĮ 55 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos principo *ne bis in idem* išimties taikymo kyla tik jei tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, asmens teismo procesas buvo „galutinai baigtas“, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį, todėl taikomas šis principas, pirmiausia reikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl antrojo klausimo

- 31 Pirmiausia primintina, kad 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *M* (C-398/12, EU:C:2014:1057) 35 punkte Teisingumo Teismas jau pažymėjo, kad kadangi teisė nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką įtvirtinta ir KŠSĮ 54 straipsnyje, ir Chartijos 50 straipsnyje, KŠSĮ 54 straipsnis aiškintinas remiantis pastaruoju straipsniu.
- 32 Todėl darytina išvada, kad antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar KŠSĮ 54 straipsnyje įtvirtintas principas *ne bis in idem*, atsižvelgiant į Chartijos 50 straipsnį, aiškintinas taip, kad prokuratūros nutarimas nutraukti baudžiamąjį persekiojimą ir galutinai baigti ikiteisminio tyrimo procedūrą (esant galimybei atnaujinti tyrimą arba panaikinti nutarimą) dėl asmens, netaikant sankcijų, gali būti laikomas galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal šiuos straipsnius, kai ši procedūra baigta neatlikus išsamaus tyrimo.
- 33 Iš KŠSĮ 54 straipsnio formuluotės matyti, kad nė vienas asmuo negali būti persekiojamas susitariančiojoje valstybėje už tas pačias veikas, dėl kurių teismo procesas kitoje susitariančiojoje valstybėje yra „galutinai baigtas“.

- 34 Kad asmens teismo procesą dėl jam inkriminuojamų veikų būtų galima laikyti „galutinai baigtu“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, pirmiausia būtina, kad būtų užkirstas kelias baudžiamajai bylai tęsti (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057, 31 punktą).
- 35 Šią pirmąją sąlygą reikia vertinti remiantis susitariančiosios valstybės, kurioje priimtas atitinkamas sprendimas baudžiamojoje byloje, teise. Iš tiesų sprendimas, kuriuo pagal asmens baudžiamąjį persekiojimą pradėjusios susitariančiosios valstybės teisę nėra užkertamas kelias baudžiamajai bylai tęsti nacionaliniu lygiu, iš esmės negali būti procesinė kliūtis pradėti ar tęsti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą dėl tų pačių veikų kitoje susitariančiojoje valstybėje (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768, 36 punktą ir 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057, 32 ir 36 punktus).
- 36 Pagrindinėje byloje iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal Lenkijos teisę Kolobžego apylinkės prokuratūros nutarimu nutraukti baudžiamąjį persekiojimą galutinai užkertamas kelias Lenkijoje baudžiamajai bylai tęsti.
- 37 Be to, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad nei Baudžiamojo proceso kodekso 327 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė atnaujinti ikiteisminį tyrimą paaiškėjus naujoms esminėms aplinkybėms ar įrodymams, kurie nebuvo žinomi vykstant ankstesnei procedūrai, nei generalinio prokuroro teisė remiantis šio kodekso 328 straipsniu panaikinti galutinį nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą nustačius, kad jis nutrauktas nepagrįstai, pagal Lenkijos teisę neleidžia abejoti tuo, kad galutinai užkertamas kelias baudžiamajai bylai tęsti.
- 38 Aplinkybės, kad, pirma, pagrindinėje byloje nagrinėjamą nutarimą priėmė Kolobžego apylinkės prokuratūra, o ne teismas ir, antra, bausmė nebuvo įvykdyta, nėra lemiamos vertinant, ar šiuo nutarimu galutinai užkertamas kelias baudžiamajai bylai tęsti.
- 39 Iš tikrųjų KŠSĮ 54 straipsnį taip pat galima taikyti sprendimams, kuriuos priima valdžios institucija, turinti dalyvauti vykdant baudžiamąjį teisingumą atitinkamoje nacionalinės teisės sistemoje, kaip antai Kolobžego apylinkės prokuratūra, ir kuriais valstybėje narėje galutinai nutraukiamas baudžiamasis persekiojimas, net jei šie sprendimai priimami nedalyvaujant teismui ir ne teismo sprendimo forma (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 11 d. Sprendimo *Gözütök ir Brügge*, C-187/01 ir C-385/01, EU:C:2003:87, 28 ir 38 punktus).
- 40 Dėl bausmės neskyrimo pažymėtina, kad KŠSĮ 54 straipsnyje sąlyga, kad bausmė jau būtų įvykdyta, faktiškai vykdoma arba pagal nuosprendį priėmusios susitariančiosios valstybės įstatymus nebegalėtų būti vykdoma, numatyta tik nuteisimo atveju.
- 41 Taigi nuorodos į bausmę negalima aiškinti kaip reiškiančios, kad, išskyrus nuteisimo atvejį, keliami papildoma KŠSĮ 54 straipsnio taikymo sąlyga.
- 42 Antra, siekiant nustatyti, ar nutarimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra tas sprendimas, kuriuo galutinai baigiamas asmens baudžiamasis procesas, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį, reikia įsitikinti, kad šis nutarimas buvo priimtas išnagrinėjus bylą iš esmės (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156, 30 punktą ir 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057, 28 punktą).
- 43 Šiuo tikslu reikia atsižvelgti į teisės akto, kuriame įtvirtintas KŠSĮ 54 straipsnis, tikslus ir kontekstą (šiuo klausimu žr. 2014 m. spalio 16 d. Sprendimo *Welmory*, C-605/12, EU:C:2014:2298, 41 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 44 Šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad šiame straipsnyje įtvirtinto principo *ne bis in idem* tikslas – išvengti, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje asmuo, kurio teismo procesas yra galutinai baigtas, įgyvendindamas savo teisę į laisvą judėjimą, būtų persekiojamas už tas pačias veikas

kelių susitariančiųjų valstybių teritorijoje, siekiant kad būtų užtikrintas teisinis saugumas gerbiant galutiniais tapusius viešosios valdžios institucijų sprendimus, nesant valstybių narių baudžiamųjų įstatymų visiško ar dalinio suderinimo (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo *Gasparini ir kt.*, C-467/04, EU:C:2006:610, 27 punktą; 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768, 41 punktą ir 2014 m. gegužės 27 d. Sprendimo *Spasic*, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 77 punktą).

- 45 Vis dėlto, nors KŠSI 54 straipsnio tikslas yra užtikrinti, jog asmuo, kuris vienoje susitariančiojoje valstybėje buvo nuteistas ir atliko paskirtą bausmę arba tam tikrais atvejais buvo galutinai išteisintas, galėtų laisvai judėti Šengeno erdvėje, nebijodamas persekiojimo dėl tų pačių veikų kitoje susitariančiojoje valstybėje, tuo nesiekiamo apsaugoti įtariamą nuo galimos pareigos dalyvauti vykdant tolesnius tyrimus dėl tų pačių veikų keliose susitariančiojoje valstybėse (2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Turanský*, C-491/07, EU:C:2008:768, 44 punktas).
- 46 Iš tiesų šiuo klausimu KŠSI 54 straipsnį reikia aiškinti atsižvelgiant į ESS 3 straipsnio 2 dalį, pagal kurią Sąjunga savo piliečiams siūlo vidaus sienų neturinčią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas nusikalstamumo prevencijos ir kovos su nusikalstamumu priemones.
- 47 Taigi valstybėje narėje priimto baudžiamąjo nuosprendžio galutinį pobūdį, kaip tai suprantama pagal KŠSI 54 straipsnį, reikia aiškinti atsižvelgiant ne vien į būtinumą užtikrinti laisvą asmenų judėjimą, bet taip pat į poreikį skatinti nusikalstamumo prevenciją ir kovoti su šiuo reiškiniu laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje.
- 48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nutarimas nutraukti baudžiamąjį persekiojimą, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, priimtas prokuratūrai nusprendus netęsti baudžiamosios bylos vien remiantis tuo, kad kaltinamasis atsisakė duoti parodymus, o nukentėjęsysis ir netiesioginis liudytojas gyveno Vokietijoje, todėl jų nebuvo galima apklausti per ikiteisminį tyrimą ir taip patikrinti nukentėjusiojo teiginių, tačiau neatlikus išsamaus tyrimo siekiant surinkti ir ištirti įrodymus, nėra sprendimas, priimtas išnagrinėjus bylą iš esmės.
- 49 Iš tiesų KŠSI 54 straipsnį pritaikius tokiam nutarimui taptų dar sunkiau arba būtų sudaryta kliūčių bet kokiai konkrečiai galimybei atitinkamose valstybėse narėse nubausti kaltinamąjį už jam inkriminuojamą neteisėtą veiką. Pirma, valstybės narės teisėsaugos institucijos tokį nutarimą nutraukti baudžiamąją bylą priėmė išsamiai neįvertinusios kaltinamąjam inkriminuojamos neteisėtos veikos. Antra, būtų sutrukdyta iškelti baudžiamąją bylą kitoje valstybėje narėje už tą pačią nusikalstamą veiką. Tokia pasekmė akivaizdžiai prieštarautų pačiam ESS 3 straipsnio 2 dalies tikslui (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156, 33 ir 34 punktus).
- 50 Galiausiai, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, KŠSI 54 straipsnis neabejotinai reiškia, kad susitariančiosios valstybės pasitiki viena kitos baudžiamosios teisės sistemomis ir kad kiekviena šių valstybių priima kitose susitariančiojoje valstybėse galiojančią baudžiamąją teisę tokią, kokia ji taikoma, net jei jos pačios teisės taikymas lemtų kitokį sprendimą (2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Bourquain*, C-297/07, EU:C:2008:708, 37 punktas ir nurodyta teismo praktika).
- 51 Šiam tarpusavio pasitikėjimui būtina, kad antrosios susitariančiosios valstybės kompetentingos valdžios institucijos pritartų tokiam pirmosios susitariančiosios valstybės teritorijoje priimtam galutiniam sprendimui, koks joms buvo perduotas.
- 52 Tačiau ši tarpusavio pasitikėjimą galima užtikrinti tik jeigu antroji susitariančioji valstybė turi galimybę, remdamasi pirmosios susitariančiosios valstybės perduotais dokumentais, įsitikinti, kad pirmosios susitariančiosios valstybės kompetentingų valdžios institucijų priimtas atitinkamas sprendimas iš tiesų yra galutinis sprendimas, kuriuo byla išnagrinėta iš esmės.

- 53 Taigi, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 74–78 ir 84 punktuose, prokuratūros nutarimas nutraukti baudžiamąją bylą ir užbaigti ikiteisminį tyrimą, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti laikomas priimtu išnagrinėjus bylą iš esmės ir todėl negali būti pripažintas galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal KŠSĮ 54 straipsnį, jeigu iš paties šio nutarimo motyvų matyti, kad nebuvo atliktas išsamus tyrimas, kitaip galėtų būti pakenkta valstybių narių tarpusavio pasitikėjimui. Šiuo klausimu pažymėtina, kad nukentėjusiojo ir galimo liudytojo apklausos neatlikimas netiesiogiai rodo, kad pagrindinėje byloje nebuvo atliktas išsamus tyrimas.
- 54 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: KŠSĮ 54 straipsnyje įtvirtintas principas *ne bis in idem*, atsižvelgiant į Chartijos 50 straipsnį, aiškintinas taip, kad prokuratūros nutarimas nutraukti baudžiamąjį persekiojimą ir galutinai baigti ikiteisminio tyrimo procedūrą (esant galimybei atnaujinti tyrimą arba panaikinti nutarimą) dėl asmens, nepaskyrus baudmės, negali būti laikomas galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal šiuos straipsnius, kai iš šio nutarimo motyvų matyti, kad ši procedūra baigta neatlikus išsamaus tyrimo, nes nukentėjusiojo ir galimo liudytojo apklausos neatlikimas netiesiogiai rodo, kad tokio tyrimo nebuvo.

Dėl pirmojo klausimo

- 55 Atsižvelgiant į atsakymą į antrąjį klausimą, į pirmąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nutaria:

1990 m. birželio 19 d. Šengene (Liuksemburgas) pasirašytos Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo 54 straipsnyje įtvirtintas principas *ne bis in idem*, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnį, aiškintinas taip, kad prokuratūros nutarimas nutraukti baudžiamąjį persekiojimą ir galutinai baigti ikiteisminio tyrimo procedūrą (esant galimybei atnaujinti tyrimą arba panaikinti nutarimą) dėl asmens, nepaskyrus baudmės, negali būti laikomas galutiniu sprendimu, kaip tai suprantama pagal šiuos straipsnius, kai iš šio nutarimo motyvų matyti, kad ši procedūra baigta neatlikus išsamaus tyrimo, nes nukentėjusiojo ir galimo liudytojo apklausos neatlikimas netiesiogiai rodo, kad tokio tyrimo nebuvo.

Parašai.